

Handwritten notes in the top left corner, possibly a signature or date.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
دانشکده علوم توانبخشی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته کاردرمانی جسمانی

موضوع

بررسی ارتباط استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی
بیماران سکته مغزی
با تعادل و کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا در شهر تهران

استاد راهنما

دکتر حسین کریمی

اساتید مشاور

ثریا رحیم زاده رهبر

دکتر حسن عشایری

دکتر سقراط فقیه زاده

به اهتمام

ملاحت اکبر فهیمی

شماره پایان نامه: ک. ج. ۲۴ - ۲۱۵

سال تحصیلی: ۸۱ - ۸۰

۴۳۲۰۵

پروردگارا !

ای تنها پناه آشفتگان دیار سر نوشت،

تو را سپاس که به ذهنم قوت،

به دستم توان و به پاهایم رمق دادی،

تا راهی را نه طولانی،

اما پر ثمر به سوی عشق تو بپیمایم،

پس در این وادی مرا مدد کن

تا دانش اندکم،

دست مایه ایی برای تقدیر از تو

و

تعالی ساختن خود و دیگران

نه

نردبانی برای فزونی و تکبر و غرور

و نه

ملقه ایی برای اسارت

و راهی برای تجارت باشد

تقدیم به :

تمام بیماران سخته مغزی که رنج
ناتواناییهایشان را صبورانه تحمل می کنند
و امیدوارند به لطف خدا

تا ما

چاره‌ابی بکنیم

تقدیم به :

تمام آنانکه،

چگونه آموختن را،

عمل کردن را،

یاد دادن و بخشیدن را

به من یاد دادند

که در این وادی

پدر و مادرم

اولین بودند،

خواهر و برادرم

و ...

مقامشان را پاس می دارم

تشکر فراوان از زحمات بی‌دریغ و راهنمایی‌های ارزشمند اساتید
ارجمند

- جناب آقای دکتر حسین کریمی
- سرکار خانم ثریا رحیم‌زاده رهبر
- جناب آقای دکتر حسن عشایری
- جناب آقای دکتر سقراط فقیه‌زاده

که با نهایت صبر و دلسوزی مرا در انجام این تحقیق یاری نمودند.

با سپاس از:

همکاری‌های بی‌دریغ

ریاست محترم دانشکده توانبخشی علوم پزشکی ایران جناب آقای دکتر ابراهیمی
ریاست محترم دپارتمان کارشناسی ارشد کاردرمانی دانشکده توانبخشی علوم پزشکی ایران
جناب آقای دکتر کریمی

ریاست محترم دپارتمان کارشناسی کاردرمانی دانشکده توانبخشی علوم پزشکی ایران سرکار خانم نجفی
ریاست محترم دپارتمان کاردرمانی دانشکده توانبخشی علوم پزشکی شهید بهشتی سرکار خانم اقلیدی
ریاست محترم دپارتمان کاردرمانی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی جناب آقای دکتر سازمند
اعضای محترم دپارتمان کاردرمانی دانشکده توانبخشی علوم پزشکی ایران سرکار خانم لاله لاجوردی
مسئول محترم دفتر تحصیلات تکمیلی سرکار خانم فروهر

عزیزان خانمها شریف و محبی

سرکار خانم پردیس نیک اندیش و آقای نظری و بزرگوارانی که در سایت کامپیوتر مجتمع رعد زحمت
بسیار زیادی را متحمل شده اند :

خانمها : مریم قورچیان - ملیحه عسگری - معصومه زراعتگر و تمام عزیزان کارآموز و
آقای مهندس ممتحنی.

مسئولین محترم کلینیکهای کار درمانی:

دانشکده های توانبخشی علوم پزشکی شهید بهشتی - ایران - تهران
بیمارستانهای شفایحیایان - دالالقانی - لقمان حکیم - نیروی انتظامی
مرکز پویا، مجتمع توانبخشی هلال احمر ، مجتمع آموزشی و توانبخشی نیکوکاری رعد

از دوستان عزیزم

خانمها : شهره نوری زاده دهکردی - ستاره قهاری - فریده شفیعی - نوشا افشین جاه - لادن السادات
حسینی - ماندانا فلاح پور - شیرین شمس الدین زاده - اکرم آزاد - کتابون حقیقی - پریسا رشیدزاده -
ملیحه صدر طهوری ...

آقایان : شهریار پروانه - کیومرث علی محمدیان - مهدی سالاری - عبدالوهاب - جلیلی - ناصر نجاریون

... و

فهرست مطالب

فصل اول : طرح پژوهش

- ۱-۱ بیان مسئله ۱
- ۱-۲ اهمیت موضوع ۱
- ۱-۳ اهداف پژوهش ۶
- ۱-۴ فرضیه‌های اصلی پژوهش ۷
- ۱-۵ تعریف مفاهیم ۷

فصل دوم : مباحث نظری و پیشینه پژوهش

- مقدمه ۱۳

بخش اول : مباحث نظری

- ۲-۱ سکنه مغزی ۱۳
- ۲-۲ اختلالات حرکتی ناشی از سکنه مغزی ۱۷
 - ۲-۲-۱ علل ۱۷
 - ۲-۲-۲ علل بروز اختلال در کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا ۱۹
 - ۲-۲-۳ علل بروز اختلال در تعادل ۲۲
 - ۲-۲-۴ کنترل تنه در بیماران سکنه مغزی ۲۶
- ۲-۳ بررسی فعالیتهای روزمره زندگی پس از سکنه مغزی ۲۷
 - ۲-۳-۱ مقدمه : جایگاه فعالیتهای روزمره زندگی در تنوریهای اجرای کاری رشد و ICIDH ۲۷
 - ۲-۳-۲ بررسی علل بروز اختلال در اجرای ADL پس از سکنه مغزی ۳۰
 - ۲-۳-۳ نقش تعادل، کنترل تنه و اندام بالایی مبتلا در اجرای ADL ۳۱
 - ۲-۳-۴ گرایش‌های درمانی ADL در بیماران سکنه مغزی ۳۴

بخش دوم : مروری بر پیشینه پژوهش

- ۲-۴ مروری بر مطالعات پیشین در رابطه موضوع پژوهش ۳۶
 - ۲-۴-۱ ارتباط تعادل با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی ۳۷
 - ۲-۴-۲ ارتباط کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی ... ۴۱
 - ۲-۴-۳ ارتباط تعادل با کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا ۴۴
 - ۲-۴-۴ بررسی ارتباط برخی از عوامل اجرایی با استقلال در فعالیتهای اجرایی ۴۶

فصل سوم : روش پژوهش

مقدمه	۵۱
۳-۱ روش مطالعه	۵۱
۳-۲ جامعه مورد مطالعه	۵۱
۳-۳ روش و مراکز نمونه‌گیری	۵۳
۳-۴ متغیرهای مورد مطالعه	۵۳
۳-۵ ابزار پژوهش	۵۳
۳-۶ روش گردآوری اطلاعات	۶۰
۳-۷ ملاحظات اخلاقی	۶۱
۳-۸ روش اجرایی پژوهش	۶۲
۳-۹ روشهای آماری	۶۳
۳-۱۰ کاربرد نتایج بررسی	۶۳

فصل چهارم : نتایج

۴-۱ : مقدمه	۶۵
۴-۲ : توصیف اطلاعات و داده‌های آماری	۶۵
۴-۲-۱ مشخصات جمعیتی (وضعیت فردی، پزشکی)	۶۶
۴-۲-۲ مشخصات جامعه مورد مطالعه : از نظر متغیرهای مورد مطالعه	۷۰
۴-۲-۳ مشخصات جامعه مورد مطالعه : از نظر چگونگی توزیع فراوانی	۸۰
۴-۳ تحلیل اطلاعات و داده‌های آماری	۸۷
۴-۳-۱ فرضیه اول	۸۷
۴-۳-۲ فرضیه دوم	۸۹
۴-۳-۳ فرضیه سوم	۹۰
۴-۳-۴ فرضیه چهارم	۹۱
۴-۳-۵ فرضیه پنجم	۹۵
۴-۴ یافته‌هایی در حاشیه پژوهش	۹۶

فصل پنجم : بحث و نتیجه‌گیری

مقدمه	۱۰۶
۵-۱ مروری بر نتایج و مبحث پیرامون آنها	۱۰۶
۵-۱-۱ ارتباط تعادل با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی بیماران سکنه مغزی	۱۰۶
۵-۱-۲ ارتباط کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی	۱۱۲
۵-۱-۳ ارتباط کنترل تنه با استقلال در گروههای روزمره زندگی	۱۱۵
۵-۱-۴ ارتباط تعادل با کارکرد حرکتی اندام بالایی در اجرای ADL	۱۲۲
۵-۲ بحثهایی در حاشیه پژوهش	۱۲۸
۵-۳ پیشنهادات	۱۳۱
۵-۴ محدودیتها	۱۳۳
۵-۵ جمع بندی	۱۳۴
۵-۶ نتیجه‌گیری	۱۳۵
منابع	۱۳۶

فهرست علائم اختصاری

پیوست :

- پیوست الف : چکیده به زبان انگلیسی
- پیوست ب : تعاریف شرحی و کاربردی
- پیوست ج : ابزار پژوهش و پرسشنامه
- پیوست د : جداول

فهرست جداول

- جدول ۱-۴: مشخصات جمعیتی جامعه مورد مطالعه: وضعیت فردی ۶۶
- جدول ۲-۴: مشخصات جمعیتی جامعه مورد مطالعه: وضعیت پزشکی و اقدامات توانبخشی ۶۷
- جدول ۳-۴: مشخصات جمعیتی جامعه مورد مطالعه: تغییرات وضعیت زیستی پس از سکتة مغزی ۶۹
- جدول ۴-۴: شاخصهای آماری متغیرهای مورد مطالعه در بیماران سکتة مغزی شهر تهران ۷۰
- جدول ۵-۴: مشخصات گروههای استقلال در BADL، تعادل حرکتی، وضعیت اندام بالایی مبتلا (کارکردی - آسیب حرکتی) و کنترل تنه در جامعه مورد مطالعه ۷۲
- جدول ۶-۴: شاخصهای آماری متغیرهای مورد مطالعه در گروههای استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی اولیه در بیماران سکتة مغزی شهر تهران ۷۴
- جدول ۷-۴: شاخصهای آماری استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی در گروههای جامعه مورد مطالعه بیماران سکتة مغزی شهر تهران ۸۰
- جدول ۸-۴: توزیع فراوانی برحسب میزان تعادل، کنترل تنه و کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا در گروههای استقلال در BADL در جامعه مورد مطالعه ۸۲
- جدول ۹-۴: توزیع فراوانی بر حسب میزان آسیب حرکتی و کارکردی اندام بالایی مبتلا و کنترل تنه در گروههای تعادل در جامعه مورد مطالعه ۸۳
- جدول ۱۰-۴: مشخصات توزیع جامعه مورد مطالعه از نظر: تعادل، حرکت اندام بالایی مبتلا و استقلال در BADL ۸۴
- جدول ۱۱-۴: مشخصات توزیع جامعه مورد مطالعه از نظر: تعادل، کارکرد اندام بالایی مبتلا و استقلال در BADL ۸۵
- جدول ۱۲-۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی: نحوه اجرای فعالیتهای روزمره زندگی اولیه BADL بیماران سکتة مغزی مورد مطالعه در شهر تهران ۸۶
- جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون همبستگی ناپارامتریک اسپیرمن فرضیه اول ۸۸
- جدول ۱۴-۴: نتایج همبستگی ناپارامتریک اسپیرمن فرضیه دوم، سوم و چهارم ۹۲
- جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون همبستگی ناپارامتریک اسپیرمن فرضیه پنجم ۹۶

- جدول ۱۶-۴: نتایج آزمون همبستگی ناپارامتریک اسپیرمن در بررسی ارتباط استقلال در IADL/BADL /تبادل/کارکرد و حرکت اندام بالایی مبتلا/کنترل تنه با مراقبت از خود و تحرک ۹۸
- جدول ۱۷-۴: نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط فعالیتهای BADL با تعادل/کارکردحرکتی اندام بالایی مبتلا/کنترل تنه ۹۹
- جدول ۱۸-۴: نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط فعالیتهای IADL با تعادل/کارکردحرکتی اندام بالایی مبتلا/کنترل تنه ۱۰۰
- جدول ۱۹-۴: نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط تعادل در وضعیتهای مختلف با استقلال در ADL ۱۰۲
- جدول ۲۰-۴ : نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط تعادل در وضعیتهای مختلف با کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا / کنترل تنه / تعادل ۱۰۳
- جدول ۲۱ - ۴: نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط حرکات جداگانه مفاصل اندام بالایی مبتلا با استقلالدر ADL / کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا / کنترل تنه / تعادل ۱۰۴
- جدول ۲۲- ۴ : نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن در بررسی ارتباط حرکات مختلف در تنه با استقلال در ADL / کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا / کنترل تنه / تعادل ۱۰۴
- جدول ۲۳- ۴ : نتایج آزمونهای ناپارامتریک در بررسی وجود تناوت معنی دار میزان استقلال در IADL/BADL / تبادل/کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا / کنترل تنه در بین گروههای(جنس، سمت درگیر) ۱۰۶

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴: فراوانی برحسب وضعیت فردی ۶۸
- نمودار ۲-۴: فراوانی بر حسب وضعیت پزشکی ۶۸
- نمودار ۳-۴: فراوانی بر حسب گروهها در جامعه مورد مطالعه ۷۳
- نمودار ۴-۴: مقایسه میانگینهای تعادل، کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا و کنترل تنه در گروههای استقلال در BADL ۷۵
- نمودار ۵-۴: پراکنش توانایی تعادل حرکتی با میزان استقلال در BADL ۹۳
- نمودار ۶-۴: پراکنش آسیب حرکتی اندام بالایی مبتلا با میزان استقلال در BADL ۹۳
- نمودار ۷-۴: پراکنش توانایی کارکرد اندام بالایی مبتلا با میزان استقلال در BADL ۹۴
- نمودار ۸-۴: پراکنش توانایی کنترل تنه ، با میزان استقلال در BADL ۹۴

نام - نام خانوادگی : ملاحت - اکبر فهیمی

رشته تحصیلی : کاردرمانی جسمانی

مقطع : کارشناسی ارشد

استاد راهنما : دکتر حسین کریمی

موضوع : بررسی ارتباط استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی استادان مشاور : خانم ثریا رحیم زاده رهبر،

بیماران سکتة مغزی با تعادل و کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا در شهر تهران دکتر حسن عشایری

دکتر سقراط فقیه زاده

پژوهش :

هدف : هدف از این مطالعه بررسی ارتباط اختلال تعادل و کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی بیماران سکتة مغزی شهر تهران در مدت زمان بین ۲۴ - ۶ ماه پس از بروز سکتة مغزی می باشد. این مطالعه به روش غیر تجربی توصیفی - تحلیلی و از نوع مقطعی می باشد.

طرح پژوهش : برای انجام مطالعه، از بین مراجعه کنندگان به بخشهای کاردرمانی شهر تهران (خرداد - مهر ۱۳۸۰)، ۴۵ بیمار سکتة مغزی واجد شرایط پژوهش (با اختلال حرکتی همی پلژی) به روش نمونه گیری تصادفی ساده، انتخاب گردید. این بیماران از نظر اجرای فعالیتهای روزمره زندگی (اولیه تست بارتل - پیشرفته تست فعالیتهای روزمره زندگی پیشرفته IADL) تعادل حرکتی (تست تعادل برگ)، اندام بالایی مبتلا (کارکرد تست کارکردی بازو - حرکت تست فوگل مایر) و کنترل تنه (تست کنترل تنه) مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج با استفاده از آزمون آماری ناپارامتریک همبستگی اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته : بین تعادل و حرکت اندام بالایی مبتلا در گروه استقلال جزئی - متوسط - نسبی تا کامل ارتباط معنی دار نبود. (بترتیب: $p \leq 0/058$ ، $p \leq 0/444$ و $P \leq 0/571$) و بین تعادل و کارکرد اندام بالایی مبتلا در گروه استقلال جزئی $p \leq 0/05$ ارتباط معنی دار بود و در گروه استقلال متوسط تا کامل ($P \leq 0/686$ و $P \leq 0/555$) ارتباط معنی دار نبود. همچنین بین تعادل ($P < 0/001$)، کارکرد ($P < 0/001$) و حرکت (اولیه $P < 0/001$ ، پیشرفته $P \leq 0/002$) اندام بالایی مبتلا و کنترل تنه ($P < 0/001$) با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی ارتباط معنی دار بود. بین تعادل با کارکرد ($P < 0/001$) و حرکت ($P < 0/001$) اندام بالایی مبتلا نیز ارتباط معنی دار بود.

نتیجه گیری : نتایج پژوهش حاضر نشان داد که تعادل / کارکرد حرکتی اندام بالایی مبتلا / کنترل تنه با استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی (اولیه و پیشرفته) دارای ارتباط معنی دار است. به طوری که با انجام اقدامات درمانی به موقع به منظور بهبود این تواناییها، می توان به ارتقاء سطح استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی که از نیازهای ضروری هر فرد می باشد، کمک بیشتری نمود.

کلید واژگان : سکتة مغزی، استقلال در فعالیتهای روزمره زندگی، تعادل، اندام بالایی مبتلا

فصل اول

طرح پژوهش